

POŠTNINA PLAČANA V GOTOVINI

VRTEC

1931 **7** 1932

VSEBINA 7. števil: Venceslav Winkler: Mlada pesem (Pesem) — Danilo Gorinšek: Planine (Pesem) — Janko Polák: Pesem — Ivan Albreht: Zvon poje... (Pesem) — Xavier de Maistre: Mlada Sibirjanka — Marija Kmetova: Zima — Možje, ki hočejo — Ivan Albreht: Jelka in mah (Pesem) — P. K. Zakrajšek: Dva računa (Igrica) — Deček, ki noče — Stric boter: Naša nova budilka — Najlepše oči — Pouk in zabava — Uganke — Rešitve.

Prav so rešili vse tri uganke: Trdina Božica in Vladko iz Zg. Radgone; Barbič Miha iz Novega Mesta; Jug Zlatica iz Studencev pri Mariboru; Kokalj Stane iz Ribnice (Dol.); Batek Adolfin, Golob Olga, Bavdek Vl., Flis Ana, Jazbec Marija, Turnšek Valerija, Cocej Pavla iz Celja; Kos Anton iz Vojnika; Dobrovoljc Anika iz Verda; Prezelj Mihael, Slabina Ign., Strukelj Danica, Konjar Jakob iz St. Vida nad Ljubljano; Novak Alojzij, Šetina Angela, Bahar Francka, Javoršek Stana, Bahar Cirila iz Zg. Šiške; Petrčin L., Moser J., Vitek M., Justin F., Podgoršek M., Babnik J., Jenko Stanko, Jakulin Sava; Kasesnik Vekoslav, Lipovec Filip, Škafar Rajko, Šimnovec Slavko, Šešek Aleksander, Perat Anton, Curk Mojmir, Sirca Franc, Kuhar Rado, Rakovec Pepi, Adamič Franc, Kavčič, Babnik, Logar, Rožanec, Žitko iz Ljubljane; Majhen Ant. in Fr., Senekar Fr., Bedrač J., Sagadin F., Kolarič Kat., Neubauer Roz., Grandošek V. iz Ptuja; Belič Cir. in Met. Forčesin Dan., Bergant Zv. iz Sp. Šiške.

Izžrebana je Jug Zlatica iz Studencev pri Mariboru.

Samo 1 Din stane knjižica »Sprehod po Ljubljani« pri upravi »Vrtea«, Ljubljana, Kolezijska ulica 1. — Priloži naročilu v pismu znamko za 1 Din!

Uprava Vrtea (Ljubljana, Sv. Petra cesta 80) ima še nevezan Vrtec 1929/30 in 1930/31 po Din 14, vezan Vrtec 1922, 1925/26, 1926/27, 1927/28, 1928/29, 1929/30, 1930/31 in nevezan Angelček 1930/31 po Din 8 ter vezan Angelček 1925/26, 1926/27, 1927/28, 1928/29, 1929/30 in 1930/31. — V Jugoslovanski knjigarni se dobe poleg navedenih še Vrtec (vezan) 1910, 1911, 1913—1917, 1921—1924; Angelček (vezan) 1895, 1906, 1908, 1912—1916, 1921, 1922, 1924.

Razpis nagrade. Kot nagrado za rešitev treh zagonetk v Vrtec razpisujemo: primerno mladinsko knjigo, kot si jo rešilec sam izbere, ali vezan Vrtec in Angelček 1922, ali vezan Vrtec in Angelček 1925/26, ali molitvenik »Pri Jezus« (z zlato obrezjo). — Nagrado pa more dobiti le en rešilec, ki ga določi žreb.

Vrtec s priložo Angelček (10 števil) stane za leto 1931/32 Din 20, Angelček sam Din 5.

Lastnik »Pripravniški dom« v Ljubljani, Urednik in izdajatelj Vinko Lavrič, katehet v Ljubljani, Kolezijska ulica 1. Rokopisi in rešitve naj se pošiljajo na »Uredništvo Vrtea in Angelčka v Ljubljani, Kolezijska ulica 1. — Naročnino sprejema »Uprava Vrtea in Angelčka« (Vinko Lavrič) v Ljubljani, Kolezijska ulica 1. Čekovni račun uprave ima številko 10.470.

1931 / VRTEC / 1932

Venceslav Winkler:

Mlada pesem.

Rdeči oblaki. Z njimi je sonce,
Morda bo jutri lepo.
Zdaj so se ure in ceste zmešale,
noče več biti svetlo.

Mi pa smo mladi in močni kovači,
temo prekujemo v dan;
skozi viharje smo se presmejali
brez bolečin in brez ran.

Rdeči oblaki. Za njimi je sonce,
Kaj nam vremena je mar!
Jezus gre z nami z rožo presvetlo,
z njim gremo skozi vihar.

Danilo Gorinšek:

Planine.

O, da smo kakor skalnate planine,
ki drzno do neba se pno,
in vabijo v neskončne nas višine,
kjer bližje, mnogo bližje je nebo!

In vendar si želimo vse premalo:
če bi visoko kot najvišji vrh sveta
nas hrepenenje neutešno gnalo,
— kak daleč bi še bili od neba!

Janko Polák:

Pesem.

Oj, ve, smreke, temne smreke,
kaj šumite mi takó
žalostno večerno pesem,
da mi v duši je hudó? —

Oj, ve, smreke, temne smreke,
zašumite pesem mi,
pesem o mladosti moji,
da mi dušo razvedri! ...

Oj, ve, smreke, temne smreke,
kaj mladost vam moja mar! —
Le šumite, kar veli vam
neba in sveta Vladar ...

Ivan Albrecht:

Zvon poje ...

Bim, bim, bim,
zjutraj ti zvonim:
Z Bogom vstani in na delo,
da ti bo srce veselo!

Bam, bim, bam,
svet je božji hram:
če je v znoju dan težak,
pa večer bo ves sladak.

Bim, bam, bom,
v zarji čaka dom.
>Pridi, sinko!« kliče ata,
>angel v sen odpre ti vrata.«

Mlada Sibirjanka.

(Dalje.)

popoldne, tretjo uro je bilo, ko so isti ljudje priljali iz palače. Praskovija je počakala, da je odšel zadnji. Kako veliko je bilo njeno začudenje, ko med to gospodo ni opazila ne enega, ki bi bil količkaj podoben mestnemu starešini.

Potožila je trgovčevi ženi.

»Kako pa mislite vendar, da mora biti starešina oblečen? Saj se vendar nosijo kakor drugi ljudje,« je razlagala trgovka. »Koliko ljudi, ljuba moja, je šlo mimo tebe, ki bi jim lahko pokazala prošnjo.«

Naslednji dan je odhitela na včerajšnje mesto. Kazala je svoje pisanje vsakomur. O, kako se je bala, da ne bi zgrešila pravega. Še vedno ni mogla verjeti, da so mestni starešine kakor drugi ljudje.

Pa za njeno prošnjo se ni zmenil nobeden.

Nazadnje se je prikazal na vratih visok mož v rdeči uniformi, z dvema zvezdama na prsih in s kratkim, zlatim mečem ob boku.

»To je starešina, če ne jih pa sploh ni na svetu,« je uganila Praskovija sama pri sebi.

Tiho je stopila do njega, mu molče kazala prošnjo in že je pristopil uslužbenec ter jo potisnil s poti. Gospod v rdeči uniformi jo je smatral za beračico in ji dejal malomarno: »Bog vas blagoslovi!« in odbrzel po stopnicah.

Petnajst dni, premislite, je tako hodila čakati pod stopnice, petnajst dni, pa vse zastonj. Utrujena je sedla na spodnjo stopnico in iskala v obrazih mimoidočih gospodov sočutja in dobrote. Oboje bi bila dosegla, če bi bili le vedeli, kako je z njo. Taka je pač družba v velemestih. Beda in razkošje, sreča in nezgoda se srečujeta na vsakem križišču, ne da bi si pogledali druga drugi v obraz. Dva različna svetova sta, ki si nista v sorodu. Med njima se boči šibek most, ki ga tvorijo sočutne duše, ki jih božja previdnost pošilja na svet.

Nekega dne se ustavi pred njo mlad uradnik, ki jo je gotovo opazil že prejšnje dni.

Vzame prošnjo in potegne iz žepa šop listin. Nesrečna Praskovija je začela upati. Toda zavitek so bili papirnati rublji in prošnjo ji je uradnik kmalu vrnil. V nji je bil priložen bankovec za pet rubljev. Drugega nič.

Vsa iz sebe je Praskovija mečkala bankovec v pesti in žalostna odšla.

»Čisto zagotovo vem, da je eden izmed starešin brat dobre gospe Milinove. Ta se nekoč ustavi pred menoj, mi vzame prošnjo in jo reši. In to, ne da bi me poznal.« Tako je govorila Praskovija trgovki, da si je sama vlivala poguma v potrto dušo.

O velikonočnih praznikih se je nekoliko odpočila. Senatorji se namreč niso zbirali v mestni hiši. Velikonočno obhajilo ji je darovalo veselo misel, da bo njena prošnja uspela takoj, ko pojde zopet v mestno hišo. Trgovki je to razodela kot popolnoma gotovo stvar. Ta seveda ni bila tako prepričana in ji je odsvetovala hoditi še v mestno hišo. Pa Praskovija ni imela navade spreminjati svoje sklepe. Trgovka ji je za naslednji dan postregla celo z vozom.

»Ne vem, kako to, da ne obupate nad temi brezuspešnimi potmi,« je dejala. »Jaz bi že davno pustila v nemar mestni svet in starešinstvo, ki ne bo nič storilo za vas. Isto dosežete, če pokažete prošnjo spomeniku Petra Velikega ali pa desetim starešinam.«

»Upam,« je jedrnato odgovorila Praskovija, »in upanje me bo podpiralo. Danes grem zadnjikrat to pot in samo to vem, da bodo danes prošnjo gotovo sprejeli. Bog je vsemogočen in more celo prisiliti tega človeka,« pokazala je na kip Petra Velikega, »da stopi s kamna in rešnje prošnjo.«

Trgovka se je smehljala, pa tudi Praskovija je bila vesela, saj je povedala svoje iskreno verovanje.

»Imate priporočilo za gospo L.,« je besedovala trgovka. »Lahko vas vedem k nji, ne mudi se mi nikamor.«

Bilo je še zgodaj in Praskovija se ni mogla upirati. Peljali sta se čez most. Prijetno je iznenadila Neva, pred nekaj tedni uklenjena v led, zdaj pa polna ladij, splavov in prevoznih čolnov. Vse je kipelo okrog nje, cvetoče pomladanski dan se je odpiral in se svetil vedno bolj. Tudi v nji se je razcvetelo nekaj novega, rasel ji je zopet pogum.

»Čutim, čutim, da je Bog z menoj in me nikdar ne bo zapustil.« Vsa blažena je tiho izrekala besedo za besedo in mehko objela trgovko, kakor objame nevesta mater.

Srečno sta dobili gospo L., ki je bila že davno prej prejela pismo iz Jekaterinburga. O, dobra gospa Milinova! Ko je gospa L. zvedela, da se Praskovija že dalje časa mudi v Petrogradu, je bila kar nejevoljna, češ, zakaj je ni bilo prej na spregled.

Prisrčen sprejem pri gospe L. ji je živo priklical v spomin srečne dneve pri gospe Milinovi.

Praskovija je kaj rada pripovedovala o svojem načrtu, kako rešiti četa in kako ji je do sedaj vse spodletelo, karkoli je poskusila v mestni hiši. Gospa L. je prebrala prošnjo in seveda opazila takoj, da ni prav sestavljena.

»Nikdo vam ne bi mogel v tej zadevi izdatneje pomagati kot ravno jaz,« je vzkliknila gospa L. vsa srečna. »Bližnji sorodnik ima jako važno mesto v mestnem starešinstvu. Priznam pa vam, da vam bom pomogla skupno s staro prijateljico, s katero pa sva se nekaj sprli. Prilika je lepa in dobra, spor ni tako hud. Veseli me pa, da naju boste ravno vi spravili.«

Na kosilo je prišlo več gostov. Vsi so se živo zanimali za Praskovijo. V obednico so vstopali z besedami: »Krist je vstall!« zvesti stari ruski navadi, kakor je bila gospa L. zvesta drugi lepi navadi, da se mora vsako leto o veliki noči spraviti z vsemi, s katerimikoli je prišla navzkriž.

Gospa L. je porabila dobro voljo svojega sorodnika in mu predstavila mlado Sibirjanko.

Med obedom so ves čas govorili samo o Praskoviji. Vsi so bili mnenja, da ji je jako slabo svetoval, kdor jo je napotil na mestno starešinstvo.

»Pregled obtožbe mestni svet neskončno zavleče,« je razlagal odličen uradnik. »Vsak pameten človek bo rekel, da se je treba obrniti na dobroto carja samega, ali ne?«

Vsa gospoda je bila za ta nasvet in mnogi odličniki so Praskoviji zagotavljali svojo pomoč. Njeno potovanje od Išima do Petrograda niso mogli dovolj občudovati, komaj da so verjeli.

»Kaj takega je zmoglo to-le dekletce? V resnici, prava junakinja, na kakršno je lahko ponosna vsa Rusija in kakršnih naj Rusija mnogo ima!«

Na večer jo je spremljal na njeno stanovanje služabnik gospe L. Na poti domov je mogla dobra Praskovija misliti samo na božjo previdnost, ki jo je privedla do te gospe, da omogoči spravo dveh dobrih duš. In ko je mislila na mestno hišo, se je spomnila, kako je molila, da bi ji bilo treba zadnjikrat iti v to hišo.

»Božja dobrotljivost mi je naklonila še več, kakor pa sem jo prosila. Celo to zadnjo pot mi je prihranila. Celo ta železni mož mi je storil uslugo,« ji je prišlo na misel, ko je stopala mimo spomenika Petra Velikega. »Če bi ne bilo tega, ne bi govorila s trgovko tako odločno in potemtakem ne bi našla poti do gospe L. in do tako plemenitih prijateljev. Njihovo varuštvo mi podžiga upanje, da bom dosegla očetu prostost.«

Take so bile njene misli. Take misli, to je čisto gotovo, so jo podpirale pri vseh težavah, saj jih sicer ne bi premagala.

Kljub prijateljem pri gospe L. na Vasiljevem otoku pa je mogla biti Praskovija srečna še zaradi nečesa drugega.

Trgovec se je vrnil iz Rige in se nemalo začudil, da se še mudi na njegovem domu. Zato je začel iskati kneginjo T., za katero, kakor že vemo, je Praskovija hranila priporočilno pismo.

Kakor gospa L. je tudi kneginja T. že vedela, da pride neka Praskovija v carski Petrograd. Tako dobro in močno je segla skrb gospe Milinove preko cele Rusije od vzhoda do zahoda.

Težko je zapustila Praskovija svoj prvi petrograjski dom. Kneginja T. je naročila, naj Praskovijo nemudoma izroče njej v varstvo. Kako težko se je Praskovija ločila od dobre trgovke! A vendar jo je na drugi strani vabilo življenje v knežji hiši.

Vratar v krasni obleki z zlatimi našitki je odprl knežjo hišo Praskoviji in trgovcu. Praskovija ga je smatrala za starešino, ki pravkar prihaja iz hiše, in se mu je zato globoko priklonila.

»To je vendar vratar,« je šepnil trgovec, ki jo je spremljal.

Na vrhu stopnic je vratar dvakrat kratko pozvonil. Praskovija si tega ni mogla razložiti takoj. Ker pa je opazila zvonce tudi nad vrati prodajalen, je menila, da bo to najbrž opreznost zaradi tatov.

V salonu jo je presenetilo hladno vedenje cele družbe in mrzla tišina. Nikdar še ni videla tako razkošnega in tako svetlega stanovanja. V salonu je bila zbrana velika družba. V kotu se je okoli manjše mize zbral mladi svet. Igrali so kvarte. Ko je vstopila Praskovija, so se vse oči zapičile vanjo.

Stara kneginja je bila z vso dušo v partiji bostona, to je v neke vrste igri, v družbi s tremi drugimi osebami.

Tedaj so jo opazili in kneginja ji je prijazno velela priti bliže:

»Pozdravljen, otrok, pismo imaš zame, kajne?«

Praskovija je pozabila na to. Morala je potegniti vrečico iz nedrja in poiškati pismo. Mladi v kotu so šepetali in se tiho hihitali. Kneginja pa je vzela pismo in ga pazno brala. Nekega gospoda pa je obisk dolgočasil.

Nepotrpežljivo je bobnal s prsti po mizi in nejevoljno buljil v Praskovijo. Ko je videl, da je kneginja zganila pismo, je nekoliko preglasno zahteval:

»Boston!«

Tako je bilo ime igri, ki jo je zahteval. Praskovija se je skoro ustrašila. Misliła je, da je besedo nameril na njo in zato je preprosto vprašala:

»Kaj bi radi, gospod?«

Vsa družba se je na te besede glasno zasmejala.

Kneginja je bila vsa vesela, da jo je spoznala. Všeč ji je bila junaška deklica, spoštovala je ljubezen do staršev. Obljubila ji je pomoč, spregovorila je z neko gospo par besed francoski, nato pa namignila Praskoviji, naj odide.

Prve dni se ni počutila pri kneginji, kakor je pričakovala. Zdelo se ji je, da je zapuščena, da jo po strani gledajo in skoro za vsako malenkost je prišla v zadrego. Skoro bi bila rajši pri trgovcu. Ščasoma pa je postala bolj zadovoljna, ko se je spoznala s kneginjinimi ljudmi. Služabništvo je bilo uslužno, saj je bila gospodarica dobra in plemenita.

Jedla je pri knežji mizi. Starost in slabotnost kneginji nista dopustili, da bi sama prišla k Praskoviji in se pogovorila med štirimi očmi. Drugi gostje so se je polagoma navadili in se niso več brigali za njo.

Praskovija je pri obedu vedno načela pogovor o svojih načrtih in nadah. Toda, bodisi da kneginja ni upala na uspeh, bodisi da so tisti pozabili, ki so obljubili, da bodo govorili za njo, njene prošnje so bile bob ob steno. Vse nade je stavila sedaj na gospo L. in ostale prijatelje z Vasiljevega otoka, ki jih je še tuptatam videla.

Ko je bila še pri svojem prvem petrograjskem gostitelju trgovcu, ji je častnik V. navetoval, naj naslovi prošnjo na Njeno Veličanstvo carico. Obljubil ji je tudi, da se bo sam pobrigal za to. Petdeset rubljev ji je odločil in jo povabil na dom.

(Dalje.)

Marija Kmetova:

Zima.

Tako zelo se je poleti utrudilo Sonce, da je oslabelo in je sijalo manj in manj in so bili dnevi krajši in krajši. Prav tedaj pa se je dodobra odpočila Burja, ogromna žena, vstala je in se razgledala krog sebe.

»Aha,« se je zadovoljno namrgodila, »tak je vendarle opešal ta moj slavni vitez in sovražnik Sonce! Prav, prav, zdaj boš videlo, revšče, koliko ti bo zaleglo tvoje bogastvo in zlato in tista tvoja sijajna luč!« Pretegnila se je Burja podolgem in počez, zaploskala in že je stalo nebroj služabnikov pred njo.

»Želite, vaša milost?«

»Metle! Vsak na svoj opravke! Kakor zmeraj! Naglo! Urno! Brž! Takoj!«

Ubogo Sonce! Kar hipno je zlezlo za goro in krvavo pomežiknilo. Tako ga je zabolelo srce, da se je kaplja krvi razlila po oblakih in so bili vsi okrvavljeni in ljudje na zemlji so rekli:

»Burja bo.«

Tedaj je stopila Burja na velikanski oblak, z rokama v bokih je srepo motrila nedogledno prostorje krog sebe. Njeni služabniki so tekali sem in tja, pometali po nebesu, valili gruče oblakov, jih tlačili, stiskali in razprezali po vseh straneh neba. Pri delu so piskali, žvižgali, cvilili, zakaj, čim je bil kdo le malo neokreten, že ga je Burja oplazila z bičem in viknila

nanj, da je vzdrhtelo ozračje. Silen Piš je vstal izza gora, pribrzel k Burji, ohlajal ozračje, da je bilo vsepovsod ledeno in so zmrzavale vodice in kapljice in so se celo reke pokrile z ledenimi ploščami.

»Sneg!« je viknilo iz dalje. Že so odhiteli služabniki Burje po ogromne vreče, jih na mig odvezali, tekali gor in dol po oblakih in trosili snežinke na zemljo. Ko beli cvetovi, ko beli metulji so padale snežinke, se vrtničile, krotovičile in legale po cestah, potih, njivah, gozdovih in travnikih. Burja je žvižgala svojo najbolj divjo pesem, da so drgetali služabniki in je zdaj pa zdaj kdo obstal in od strahu ni vedel, kako bi delal dalje. A rezka bolečina, ki ga je zaskelala od biča, ga je naglo predramila, da je pohitel in stresal snežinke še urneje izpod neba. Vso noč je ukazovala Burja, vso noč so padale snežinke, se zaganjale v brda, pokrivalo drevje, hiše in plan. Ob svitu je zaploskala Burja, ko blisk so prenehali služabniki.

»Spat!« je bil ukaz in kot bi trenil je bilo mirno na nebesu.

Tedaj je Sonce nalahno pokukalo izza megla. Burja ga je ošinila s strupenim pogledom, zažvižgala in zapela in Sonce se je skrilo za oblak in zamižalo.

Dolge mesece je vladala Burja po svetu. Dražila je Sonce, preganjala ljudi in ptičke in se radovala svoje oblasti. Z Mrazom je obhajala ledene gostije. Ali časih se je utrujena zleknila na počivališče. In tedaj je nalahno posvetilo Sonce, se dvigalo bolj in bolj, razsvetlilo snežene daljave, prižgalo lučke na snežinkah, se zaiskrilo, da je bilo vse okrog ko z dragulji posejano. In otroci so pohiteli s sankami in smučmi in z drsalkami iz hiš in se igrali. Dokler se ni vzdramila Burja, dokler ni iznova pregnala Sonce.

Ko se je pa začel oglašati zvonček in je tudi trobentica nežno pozvala zemljo, tedaj je opešala še Burja in šla na počitnice. Sonce je zakraljevalo, zime ni bilo več.

Možje, ki hočejo.

Pred kratkim je v nekem rudniku strahovita eksplozija zasula več rudarjev. Vodstvo rudnika je prosilo rudarje, naj bi se javilo 25 prostovoljcev, ki bi jih šli reševati. Takoj se jih je oglasilo sto, čeprav so vedeli, da gredo v smrtno nevarnost.

Nekaj podobnega se je primerilo v svetovni vojni. V Biskajskem zalivu se je urno potapljala podmornica. Ladja, ki je prihitela na pomoč, je mogla njeni posadki poslati samo čolniček, ker je morje bilo viharno. V čoln so mogli samo štirje možje, posadka podmornice pa je štel 22 mož: pa tudi nobenega upanja ni bilo, da bi mogel čolniček več ko enkrat napraviti rešilno pot.

Poveljnik čolniča sporoči kapitanu podmornice, naj se pripravijo. Krma je bila že vsa pod vodo, in možje so se uvrstili na boku in čakali. »Samo štiri može moremo vzeti v čoln.« Tedaj se oglašil najstarejši mož posadke: »Gospod, imenujte vi štiri može, ker se sam noče njih oglasiti.« Kapitan jih imenuje, vsi ostali pa mirno čakajo, kakor da bi njihov brod bil v najlepšem redu. Čudovita močnatost kapitanova in posadke ter njihova vzorna disciplina je bila poplačana, kajti vsi so se rešili. Tako hitro je namreč moglo reševanje napredovati, ker ni bilo med njimi niti enega, ki bi se bil pregrešil s bojazljivostjo ali s tudi najmanjšo nepokornostjo.

Šest ur se je njihova podmornica borila, razstrelil jo je torpedo, ranila granata, brod je začel goreti: vse to pa ni moglo omajati in ne raniti njihove nesebičnosti in močnatosti.

Ivan Albreht:
Jelka in mah.

(Legenda.)

Na nebu zvezdic roj molči,
 v temò zavite so vasi,
 v sneženi plašč odet je les,
 prepoln ves tajnih je čudes.

Po snegu mlada mati gre
 in trudne so ji že noge.
 Samotna je popotnica
 Marija z Jezusom bilá.

In gre, prišla je do vasi —
 nikjer prostora zanju ni
 in v drugi, tretji prav tako!
 Marijo solze oblijo.

»O, ljubo Dete, kaj sedaj,
 naprej ne morem ne nazaj?!
 Nikjer za naju ni peči,
 od mraza ledeni mi kri.«

Tedaj se zgane gosti les,
 ki poln skrinostnih je čudes —
 In vitka jelka zadrhti,
 tako Mariji govori:

»Poslušaj me, popotnica,
 ki nosiš sina Jezusa,
 če pri ljudeh prostora ni,
 pa si pri meni odpočij!

Vse veje razgrnila bom,
 pred mrazom vaju skrila bom.
 Pod mano raste mah mehak,
 na njem počitek bo sladak.«

In z Detetom objokana
 Marija je pod jelko šla.
 Tam se ogreje, tam zaspi,
 dokler je zarja ne vzbudi.

»Kaj naj ti dam zdaj za spomin?«
 drevesu zjutraj pravi Sin.
 »Ko čez in čez bo ose mrtev,
 le ti zeleno boš drevo!

In mah, ki dal mi je pokoj,
 zelen bo vedno pod teboj!« —
 Tako je še današnje dni:
 za mah in jelko zime ni.

Slikal Francè Gorše

Dva računa.

Enodejanka za otroške odre.

Pozorišče: Soba boljše družine, Sredi sobe miza in trije stoli.

Osebe: Mama, Janček, Ivica.

Prvi prizor.

Janček in Ivica.

(Sedita pri mizi in izvršujeta svoje naloge.)

Janček: Juhej! Nalogo že imam!

Ivica: Jaz tudi!

Janček: Še malo pogledam zemljepis, pa smo gotovi za danes.

Ivica: Potem pa malo čitaj! Tako slabo čitaš.

Janček: Danes ne. Danes bomo bili žogo. Dečki me že čakajo.

Ivica: Naj ostanejo enkrat brez tebe.

Janček: Sem jim že obljubil.

Ivica: Nikamor ne boš šel, dokler mama ne pride, da ti dovoli. Saj veš, da je ukazala, da nikamor ne smeva, dokler se ne vrne.

Janček: Saj bo kmalu prišla.

Ivica: Dobro. Ko bo prišla, pa jo poprosi. Če ti dovoli, boš pa šel. Jaz moram pa še računsko nalogo malo pregledati. (Vstane in gre k omari, jo odpre in brska po nji.)

Janček: Le čakaj, jaz bom pa mami povedal, da si brskala po omari.

Ivica: Računico iščem. Kje je neki? Tu sèm sem jo dejala. (Prinese kup papirjev iz omare.) Oho, tu so pa atekovi računi.

Janček (pride hitro k nji): Kje so?

Ivica (mu jih pokaže): Tu so!

Janček (jih hoče vzeti): Daj jih meni nekaj!

Ivica: Pusti jih. Nobenega ne smeš vzeti. Saj veš, da atek ne pusti, da bi mu brskali po njegovem predalu.

Janček (jih nekaj potegne Ivici iz rok): Saj ne bo vedel, da sem katerega vzel.

Ivica (mu jih hoče vzeti): Daj jih nazaj!

Janček (steče okrog mize): Samo enega bom vzel. (Položi druge na mizo.)

Ivica: Zakaj ti pa bo? Pokvaril ga boš. To stane denar. Atek mora to drago plačati.

Janček (porine one na mizi proti Ivici): Tu jih imaš, enega pa bom obdržal. Pa še ti enega vzemi.

Ivica: Čemu mi pa bo? Še ti daj tistega nazaj.

Janček: Napisal ga bom in komu poslal. Ako atek komu račun pošlje, pa dobi denar. Jaz bom tudi enega napisal, pa bom še jaz dobil denar.

Ivica: Komu? Saj ti ni nihče ničesar dolžan. (Položi ostale v omaro, jo zapre in sede nazaj k mizi.)

Janček (zamišljeno): Komu bi ga neki poslal? (Se zamisli.) Aha, že vem. Mami ga bom poslal. Danes sem ji drva prinesel iz drvarnice. Včeraj sem šel v prodajalno. Ravno prej sem Jožka zibal. Ne! Jaz tega ne bom zastonj delal.

Ivica: Saj res. Jaz tudi mami pomagam v kuhinji. Jaz ji bom tudi enega poslala. (Gre k omari in vzame en račun iz omare, sede k mizi nazaj.)

J a n č e k (piše in govori počasi, kakor piše): Mama dolžna Jančku. Račun napisan dne... (Datum tistega dne, ko se igra vrši.)

Trikrat prinesel drva iz drvarnice po 50 par, je	Din 1,50
Štirikrat šel v trgovino, vsakikrat po 50 par, je	> 2,—
Enkrat sekal drva, je	> 2,—
Trikrat zibal Jožka, vsakikrat po 50 par, je	> 1,50
Petkrat pestoval Jožka, vsakikrat po 50 par, je	> 2,50

Skupaj (sešteva počasi) je Din 9,50

Hahaha. To se bo mama začudila, ko bo dobila moj račun. Plačati mi bo pa morala. Jaz ne bom zastonj delal. Sedaj moram dobiti pa še kuverto. (Gre k omari in poišče kuverto in se počasi vrne k mizi.)

I v i c a (med tem časom piše in počasi govori): Mama dolžna Ivici. Račun napisan dne... (Enako se tu pove datum dneva igre.)

Petkrat pomila posodo, vsakikrat po 50 par, je	Din 2,50
Šestkrat prinesla vode, vsakikrat po 50 par, je	> 3,—
Sedemkrat zibala Jožka, vsakikrat po 50 par, je	> 3,50
Osemkrat Jožka pestovala, vsakikrat po 50 par, je	> 4,—
Dvakrat prinesla premoga, vsakikrat po 50 par, je	> 1,—
Štirikrat prinesla drva, vsakikrat po 50 par, je	> 2,—
Trikrat prah obrisala, vsakikrat po 50 par, je	> 1,50

Skupaj je to (sešteva počasi) Din 17,50

Dosti bo. Moj račun je pa večji. Sedemnajst dinarjev in 50 par mi je mama dolžna. Kar prav. Kupiti si moram nove zvezke. O, to bo mama gledala, ko bo dobila kar dva računa naenkrat. Hihih.

J a n č e k: Imam že tudi kuverto. Samo naslov treba napisati. (Zvijé račun in ga da v kuverto, katero zalepi. Vzame držalo in piše.) Velepospšovani gospe Ivanki Pavšek, Stari trg šte. 10, Ljubljana. (Posuši naslov s pivnikom.) Sedaj pa še kako staro znamko. Kje bi jo dobil? (Nekoliko pomisli.) Aha, že vem. Včeraj mi je dal sosedov Rude dve. Tu jih imam. (Brska po knjigi.) Aha, tu sta.

I v i c a (je tudi med tem časom napisala naslov): Jaz sem tudi že napisala naslov. Ravno prav, da imaš dve. Daj še meni eno.

J a n č e k (vzame iz omare steklenico z lepom in nalepi znamko na pismo): Tako, moje pismo je že gotovo. Na, Ivica, še ti nalepi svojo. (Ji da lep in znamko.)

I v i c a: Sedaj pa hitro pismo na pošto, preden mama pride. Jaz bom mójega dala kar v skrinjico za pisma pri vratih. Mama bo prišla in videla v skrinjici pismo, bo mislila, da je pismonoša prinesel, pa bo vzela in čitala. (Steče iz sobe ven.)

J a n č e k: To sem si pa dobro izmislil. Devet dinarjev bom pa le dobil. Šel bom jutri v kino. Pa še za sladkorček bo ostalo. Mama je sama zadnjič rekla, da dandanes nihče ne more zastonj delati. Tudi mama mora meni plačati.

I v i c a (se vrne): Tako. Moje pismo je že v skrinjici. Še ti svoje hitro nesí.

J a n č e k: Takoj. (Odide.)

I v i c a: Kar malo me srce boli. Morda pa nisva prav naredila? Radovedna sem, kaj bo mama rekla?

J a n č e k (se vrne): Mama že gre. Sedaj pa le hitro k učenju, da ne bova kregana. (Oba sedeta nazaj in pišeta dalje.)

I v i c a (ko se čuje ropot v kuhinji): Mama je že v kuhinji. Sedaj bo pa najbrž čitala najini pismi. Bog ve res, kaj bo rekla?

Janček: Kaj naj reče? Nič ne bo rekla. Plačala bo. Jaz ne bom za-
stonj delal.

Ivica: Jaz se pa kar bojim, da nisva prav naredila. Morda bo mama huda?

Janček: Kaj bo huda? Plačala bo.

Ivica: Jaz se pa kar bojim. Ne bom je tukaj počakala. Na vrt grem.
(Odide.)

Janček (malo posedi): Morda pa res nisva prav naredila? Kaj pa, če
bo mama huda? Tudi jaz grem na vrt. (Odide.)

Drugi prizor.

Mama.

Mama (prinese dve skledici kave in belega kruha in položi vsakemu skle-
dico in kruh. Potem položi pred skledico vsakemu pismo. Odpre okno
in pokliče oba): Ivica! Janček! Kava je na mizi. Takoj pridita gori!
(Odide.)

Ivica in Janček (za kulisami): Takoj, mama!

Tretji prizor.

Ivica in Janček.

(Pritečeta v sobo.)

Ivica: Nič ne bo hudega. Mama je kavo prinesla in odšla.

Janček (sede na svoje mesto): Oho, pismo.

Ivica (sede na svoje mesto): Oho, tudi jaz sem dobila pismo. Kdo mi neki
piše. (Čita.) Ivica Pavšek, Stari trg št. 10, Ljubljana. Kdo mi neki piše?
(Odpira pismo.)

Janček (čita): Janček Pavšek, Stari trg št. 10, Ljubljana. Tudi jaz sem
radoveden, kdo mi piše. (Odpira pismo.)

Ivica: Oho, račun. (Čita.) Ivica dolžna mami. Račun napisan dne
(Dan igre.)

Janček: Tudi jaz sem dobil račun. (Čita.) Janček dolžen mami. Račun
napisan dne (Enako dan igre.) Pa brez denarja je.

Ivica: Moj tudi.

Janček (čita):

Skozí deset let sem vsak dan skuhala zajutrek, vsakikrat nič, je Din nič
Vsak dan sem ti postlala posteljico, vsakikrat nič, je > nič
Vsak dan sem ti skuhala obed, vsakikrat nič, je > nič
Vsak dan sem ti skuhala večerjo, vsakikrat nič, je > nič
Toliko novih oblekic sem ti naredila in dala, vsaka nič, je > nič
Tolikrat sem ti oblekico zašila, vsakikrat nič, je > nič
Ko si bil bolan, sem ti stregla cele noči, vsakikrat nič, je > nič
Ko si bil majhen, sem te tolikrat zibala cele noči, vsakikrat nič, je > nič

Skupaj . . Din nič

Račun je že plačan. Plačala ga je moja ljubezen do tebe.

Tvoja mati.

Janček (povesi žalosten glavo).

Ivica (čita):

Dvanajst let pomivam za tebe posodo, vsakikrat nič, je Din nič

Dvanajst let prinašam vodo, da tebi kuham, vsakikrat nič, je > nič

Ko si bila majhna, sem te prezibala ne samo podnevi, temveč tudi

marsikako dolgo noč, vsakikrat nič, je > nič

Ko si bila več let bolna, prepestovala sem te cele noči, vsakikrat nič, je.	Din nič
Ko je bila zima, sem kurila za te peč, vsakikrat nič, je	nič
Kolikrat sem prala tvojo oblekico, vsakikrat nič, je	nič
Skupaj . . .	Din nič

(Tudi Ivica povesi žalostna glavico.) Grdo sva naredila, Janček.

Janček (jokaje): Sram me je. Midva nisva za mamico še nič naredila, pa sva ji vse zaračunala. Mama je pa toliko že storila za naju, pa vse brezplačno.

Ivica: Tudi mene je sram. S tem računom sva jo pa še razžalostila. Kako mi je žal. (Joka.)

Četrty prizor.

Prejšnja. Mama.

Mama (vstopi): Ali sta že pojedla? (Pogleda v skledici.) Še ne? (Se obrne in hoče zopet oditi.)

Janček (steče za mamico): O mamica, oprostite! (Se je oklene.)

Ivica (steče k mamici in jo objame): O mamica, kako mi je žal.

Mama: Je že dobro, otroka moja. Vidita, tako dela mati racune za svoje otroke. Kakor sta pa vidva naredila, tako pa otroci staršem delajo račune. Matere store za nje vse in vse zastonj. Otroci pa na vse to pozabijo. Ko odrastejo, jih pozabijo in jim niso hvaležni. Nehvaležnost je plačilo otrok svojim staršem.

Janček: O mamica, odpustite! Jaz pa nikdar ne bom pozabil na vas.

Ivica: Odpustite, mamica! Tudi jaz vam nikdar ne bom nehvaležna.

Mamica: Dobro. Toda ta dva računa dobro spravita za poznejše življenje. Ko bom jaz stara mamica in bom oslabela, vidva bosta pa odrastla in bosta zaslužila, ne pozabita, koliko sem jaz za vaju storila, ko si sama nista mogla še nič pomagati in zaslužiti.

Janček: O mamica, kako ste dobri.

Ivica: Nikdar ne bova pozabila na vas.

Mamica: No, sedaj pa malo na vrt. (Objame oba.)

Zastor.

Deček, ki noče.

Iz krvave burske vojne, ki je pred 50 leti divjala po južni Afriki, pripoveduje tedanji angleški stotnik in poznejši general o burskem dečku, ki je danes ugleden kmet, lepo zgozlbico: Sporočili so mi, da na bližnji kmetiji počiva burski poveljnik. Brž sem pohitel z majhno četico tja, pa gnezdo našel prazno. Bur je ušel, obenem pa vedel, da sem se drznil v veliko nevarnost: lahko bi se nenadoma vrnil in me pobil ali pa ujel.

Edini človek na kmetiji je bil dvanajstleten burski deček. Ni mi pa hotel odgovoriti na nobeno vprašanje. Moral sem mu zagroziti, da ga dam ustreliti, ako mi ne pojasni, kdo je v njihovi hiši prenočeval in kam je šel. Vojaki so tudi že pripravili puške za strel. Seveda ga nisem mislil ubiti, a zagroziti sem mu moral. Tedaj pa sem doživel prizor, kakor sem jih v vsem svojem življenju malo. Fantiču je obraz zažarel od domoljubnosti in požrtvovalnosti, ponosno je dvignil glavo, pogledal mi naravnost v oči, sklenil roke na hrbtu ter mi jasno in glasno rekel: »Ich sall ne sag.« (Ničesar ti ne povem!)

Seveda pogumnega fanta nisem dal ustreliti, ampak se mu nasmehnil ter mu stisnil roko.

Naša nova budilka.

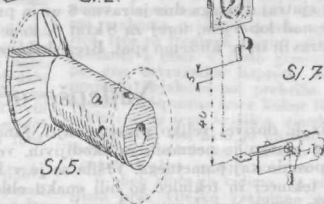
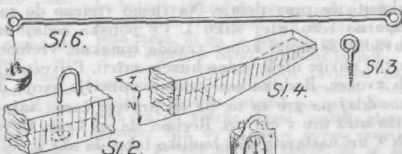
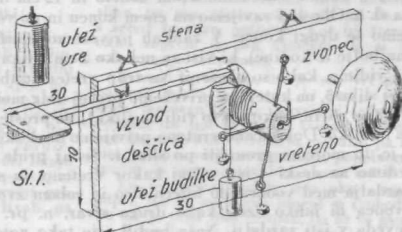
To si lahko vsakdo, pa prav vsakdo sam naredi, da ima le nekaj deščic, kolesc za sukanec, par žebeljv in žebličkov, malo žice itd., kar vse res vsakdo ima. Pač, še nekaj potrebujemo, to je ura na utež. Ali, saj taka ura je tako v vsaki hiši, kaj bi si belili glave. Naredimo si našo budilko.

Oglejmo si najprej sliko 7, da obvladamo našo zasnovo. Vidimo uro, obešeno na steno, utež visi na tenki verižici in navpično navzdol pod utežjo uzremo nekaj lopar, nekoliko v stran desko in še drobnarije, ki so vse nekako tajinstveno nerazločne. Ali to nič ne dè, samo da se v splošnem spoznamo.

Pojdimo sedaj k sliki 1. Takoj opazimo, da predstavlja slika pravkar omenjeno desko in prej neznatne drobnarije se kažejo tu prav jasno in pregledno. Kar imamo pred seboj, to je naša nova budilka. Najbolje bo, če gremo kar na delo, ker se tako najhitreje spoznamo s posameznimi deli.

Napravimo si desko, 30 cm dolgo, 10 cm široko in nekako 1 cm debelo. To desko bomo obesili na isto steno, kakor je ura, zato dobi dve zanki, ali karkoli že, da bo trdno visela. Sedaj si urežemo palico, 30 cm dolgo, 1 cm široko in 2 cm visoko. Ta palica je vzvod (slika 1), ki ima to važno nalogo, da sproži budilko. Vidimo, da ima en konec precej zaostren, kako, to kaže natančneje slika 4. Približno na sredi obesimo vzvod na kavelj, in sicer z nekako zanko. Le-to si lahko sami napravimo iz navadnega, precej dolgega žeblja, kar tudi vidimo še posebej na sliki 2. Lažje je, če namesto žeblja uporabimo vijakec z rinčico po sliki 3. Vzvod mora viseti radi tega na tak način, da se prav lahko vrti. Drugi konec vzvoda pa dobi tenko deščico, kar vse izgleda, kot bi imeli nekaj lopar. Nad lopato je narisana utež ure. Poglejmo za trenutek na sliko 7, že zapazimo tam isto stvar.

Nadaljnji sestavni del je vreteno budilke. To vrtečo se stvar si kaj lahko pripravimo.

Sestro, teto ali botrico poprosimo za kolešček od sukanca in ga zarezemo, obrežemo in zgladimo tako, kakor vidite na sliki 5. Torej, eno kolesce dobi takozvano zaporno zarezo, drugo kolesce pa sploh odrežemo. Sedaj izvrtamo dve za 2 mm veliki luknjici skozi vreteno (potrpežljivo, sicer se razkolje), kamor vtaknemo 2 mm debelo in 12 cm dolgo žico, kakor jo vidimo na sl. 6. Obe žici zavijemo na enem koncu in po vdevanju skozi luknjice zavijemo še drugi konec. V zankah privežemo z nitko primeroma težak gumb (najbolje iz kovine), ki visi za nekako 2 cm. Slika 6 kaže tak gumb, na sliki 1 pa vidimo, kako so obešeni. Na trup vretena zabijemo še majhen žebliček, glej sliko 5, na katerega privežemo precej dolg motvoz. Tega navijemo precejkrat na način, kakor se to vidi na sliki 1, na prostem koncu pa privežemo utež za budilko. Dokončano vreteno privijemo na desko s prav močnim kaveljnom. Kje, to moremo presoditi po sliki 1. Sedaj pride na vrsto zvonec. Tega pritrdimo na deski v isti višini kakor vreteno, in sicer tako, da je najkrajša razdalja med vodoravno ležečo žico in robom zvonca nekako 1 cm. Namesto zvonca bi lahko vzeli kako drugo stvar, n. pr. pločevino, samo da zveni. Seyeda v isti razdalji. Naša budilka je tako gotova. Moramo jo pa še preizkusiti, če prav deluje. Navijemo vreteno do zadnjega in stavimo vzvod v zaporno režo, glej sliko 1. Če potiska sedaj utež ure lopato le nekoliko navzdol, se drugi konec vzvoda izmakne, vreteno se sproži in se začne radi lastne navite uteži vedno hitreje vrteti. Privezani gumbi zdaj lete in udarjajo ob zvonec. Budilka torej dobro opravlja svoje delo.

Zdaj pa gre za to, da ob pravem času. Najprej ugotovimo, za koliko se niža utež ure v eni uri. Recimo, da za 5 cm. In recimo še, da hočemo zvečer ob 9. uri nastaviti našo budilko tako, da nas zbudi zjutraj ob 5. uri. Od 9 zvečer do 5 zjutraj drugega dne je ravno 8 ur in prav za tolikokrat 5 cm zvišamo utež ure nad loparjem, torej za 8 krat 5, to je za 40 cm. (Slika 7.) Tako, to smo pripravili in se uležemo spat. Brez skrbi, zjutraj ob 5. uri bomo zbudjeni.

Najlepše oči.

Pariz je doživel veliko presenečenje. Mnogo se po svetu vrši lepotnih tekem, in mnogo je neumnih in škodljivih, vendar pa tudi take prireditve ljudem povedo kaj pametnega. Vršila se je v Parizu tudi tekma za najlepše oči. Vsi tekmeči in teknice so bili enako oblečeni v »domino«. Obleka in maska sta osebo popolnoma zakrivali, samo oči so bile proste. Sodniki so korakali od para do para in opazovali: črne in rjave, modre in zelenkaste in sive, iskreče se in žametnogloboke oči so jim zrle polne upa nasproti, pa niso se mogli odločiti, dokler niso končno zagledali par, ki se je zelo ločil od ostalih. Oči so imele lepo obliko in barvo, pa še nekaj več: bile so jasne in modre, prijazne in vesele — takih oči sodniki še niso videli. So glasno so prisodili nagrado temu paru.

Srečna zmagalka — bila je ženska — je nato odložila »domino«, in tisoči so nestrpno čakali, kakšno mora pač biti obličje, ki nosi najlepše oči Pariza. Žena pa je bila jako počasnih kretenj in čez obleko potegnjena halja ji je zdrknila na tla. Iz vrste gledalcev pa je priskočilo mlado dekline in ji jo pobralo. »Hvala ti, dete!« ji reče žena. »Mi pa še pajčolan pomagaj sneti.« Snameta tudi pajčolan in — prikaže se prijazno, nagubano lice sedemdesetletne mamice, obkroženo z vencem lepih belih las!

Lahko si mislimo, kako je strmelo vse občinstvo, najbolj pa zorna mladina, ki misli, da je samo ona vedno najlepša in v vsaki tekmi prva. Mi pa se spomnimo na oči svoje matere.

Drobiz.

Zivalski vrt v južni Afriki

Marsikje po svetu imajo cele pokrajine določene v varstvo živali ali rastlin, da se ne iztrebijo. Pravijo jim prirodni parki. V takem parku ne smeš ujeti nobene živali in ne utrgati nobene cvetlice. Potniki hvalijo kot enega najlepših prirodnih parkov National Park ob Rumeni reki v Skalnem pogorju v Združenih državah Sev. Amerike. Slovenci imajo prirodni vrt v Komni, to je pokrajini sedmerih triglavskih jezer. Največji prirodni vrt sveta predvsem za živali pa je gotovo vrt v južni Afriki.

Čisto malo je že bilo divjadi, tako pridno so gospodarili lovci, zdaj pa je že 800 levov, na tisoče raznovrstnih jelenov, žiraf, leopardov, slonov, povodnih konj, divjih goved, prascev. Vsaj v tej pokrajini, veliki 20.000 km² (za dve Kranjski), so zveri popolnoma varne pred človekom in živijo življenje, kakršnega jim je določil Stvarnik. Vse imajo dosti prostora in dosti hrane. Večina izmed njih je vzrasla brez strahu pred človekom, ker jih ni nikoli lovil.

Posebno čudno je, da ljudje lahko pridejo pgav do njih in jih opazujejo ure in ure, ne da bi se jih zverji bale. Sprva so se res začudile, ko so zagledale avto, ki trobi in smrdi, saj kaj takega še niso vidеле. Nobena zver pa ni avta napadla, in zdaj ga komaj še pogledajo; le če stopi kdo iz voza, da bi jih fotografiral, se umaknejo.

Skozi park namreč vodi dolga, dobra cesta, po kateri se lahko voziš in živali opazuješ. Večkrat smo si pogledali z levino in njenim mladičem v oči. Nekoč smo se peljali mimo štirih levov, ki so stali v špalirju ob cesti. Nekega večera so nam v mraku skočila na pot štiri divja goveda. Peto pa je tudi priteklo iz gozda, a v hipu zopet planilo nazaj. Zakaj? Malo dalje sta na poti stala dva mogočna leva, očitvidno pripravljena za lov. Eden se je splazil v mrak, drugi pa je kakor velik zlat kip obstal na mestu, da ga je ožarjal žaromet, in se šele po dolgem hupanju nejevoljno umaknil.

Lisičja vzajemnost. Nekega dne mirno sedim v hištrni v pritličju in berem. Naenkrat zaslišim krepko in nestrpno praskanje na okno, ki drži na vrt. Okno pa je bilo samo priprto, mahoma se vda, v sobo skoči majhen, izmučen lisjak, pogleda naokoli ter skoči na zofo. Hip nato

plane v sobo pes, ubogi lisjaček se ga ustraši in skoči na široki okvir stenske slike, pa mu zdrsne, da pade na tla in s seboj še vazo potegne. Kot bi trenil, okno zaprem in psa ujamem, da si živalca mirno odpomore.

Komaj to uredim, že je ves vrt poln pasjega laježa in lovcev, ki gonijo velikega, temnega lisjaka. Lovci mi začudeni povedo, da jim je izginil svetel lisjaček, kot da se je vdrl v zemljo, pokazal pa se jim je nov, večji in temnejši, popolnoma spočit, da morajo lov kar znova začeti.

Ko so mesarji odšli, sem okno zopet odprl, da bi moj gost mogel v svobodo. Pa bil je tako zelo izčrpan, da se še ganil ni. Tri cele ure je ždel v kotu, in se me še bal ni, kakor da pozna svete zakone gostoljubja. Dal sem mu še malo surovega mesa, ki ga je pojedel, potem pa je skočil zopet na okno in počasi izginil.

Zakaj sta lisjaka tako ravnala, nam pojasni druga, podobna zgodba. Neki možak je opoldne stopal po ozki gozdni poti, ko od vetrne strani zasliši glasno lajanje. Brž se skrije v mirno zavetje. Kmalu priteče po poti lisjak, ki se mu pozna, da so mu moči pošle. Tedaj pa se mu mahoma pridruži docela spočita lisica, teče za trenutek z njim vstric, lisjak preskoči s ceste v gosto grmovje, lisica pa gre sovražniku naproti, nekajkrat prejšnjo lisjakovo pot prekrži, nato pa krene v nasprotno smer kakor lisjak. Psi pridrvijo do tega križišča, zmedeno skacejo sem in tja, nato jo ulijejo za lisico; samo trije hočejo za lisjakovo sledjo, pa končno družba še nje potegne za seboj.

V obeh slučajih vidimo, da si lisice v stiski prav viteško vzajemno pomagajo.

Tri tisoč hiš. Angleški zrakoplov R 101 je l. 1930 na Francoskem zgorel in mnogo odličnih učenjakov pokopal v svoji groblji. To je Angleže tako oplašilo, da naslednje leto razdrli še R 100. Dal jih je R 100 od početka gradnje do razdrtja vsaj 1.200.000 funtov ali 550 milijonov Din! S tem denarjem bi se dalo na Angleškem sezidati 3000 prijaznih hišic, ki bi dajale streho 15.000 ljudem. Tako bi torej nastalo lahko lično mestece, namesto tega pa imajo kup starega železja in aluminija.

V 12 urah nov železen most. Ako v Ljubljani gledamo, kako gradijo nove mostove, se moramo diviti neverjetni naglici, s kakršno n. pr. delajo franciškanški most; samo višnjegorski polž jih še poseka. Daleč za njimi zaostajajo vsi

drugi rekordi. Tako n. pr. so v Elthamu v Kentu na Angleškem odstranili star železniški most in na njegovo mesto postavili drugega železnega v 12 urah. Dolg je 30 m, teža vsega železja pa znaša 440 ton (za 40 vagonov). Kakor hitro je zadnji nočni vlak odbrazil, so stari most začeli podirati, novega železnega so imeli že sestavljenega. Na jeklenih valjarjih so ga v dveh urah pritrljali na stare stebre ter ga pritrdili. Delali so ponoči sedem ur, nato pa še pet v meglenem jutru.

Morski volk je grda žival, ki se loti tudi človeka, če ga zasledi. One dni se je pa zgodilo to-le: Pred pristaniščem angleškega mesta Boston so se v čolnu igrali otroci. Bilo jih je šest. Naenkrat se nekaj zgane. Čoln bukne kvišku in se prevrne. Razen enega fantiča — je vsa družba utonila. Kaj je bilo? Morski volk se je vthotapil v bližino in storil to drznost. — Upamo, da so nesrečni otroci bili

v milosti božji in da so se pogreznili samo v morje, oziroma v zrelu morskega volka, ne pa v zrelu pekla.

Nič ne bo. Gospa Naglobogata se je rada izkazala pred odlično družbo. Še lepše bi kajpada bilo, ako povabi slovečega glashbenika, a kaj, ko ta reč stane! Pa si jo izmislil: goslarja povabi na večerjo, zraven pa še dostavi: »Blagovolite pa violino prinesiti s seboj!« Slavni goslar pa ji odpisuje: »Moja violina nikoli ne večerja.«

Kmetova selitev. Prodaj je svojo kmetijo in kupil v drugem kraju novo. Zdaj se pa seli. Na železnici je zasedel 13 voz. V prvem je 6 ton oprave, nato 150 ovac, potem 52 glav goveje živine. Ni prostora! je mukala skozi okna, tako da so konje morali spraviti v vagon z vozovi in kmetijskim orodjem. Prhali so nad neugnano kuretino v sosednjem vozu. Končno je v zadnji voz prisopihal še gospodar z družino in parom psov.

UGANKE • SKRIVALICE IN DRUGO

Vremenska uganka za marec.
(Janez Ložar, Ljubljana.)

Pazi, da je na tabli v krogu 8 črk, do toliko gredo tudi števila v kolobarju.

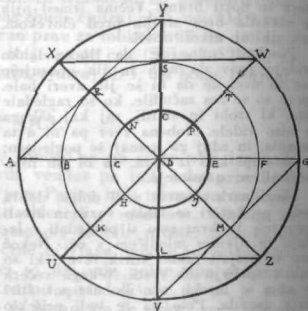
Vprašanja.

1. Kje raste vino?

2. Kateri ptič je najmočnejši?

Rešilci in imena rešilcev se sprejemajo 10 dni po izidu lista.

Z eno potezo.
(Janez Ložar, Ljubljana.)

Nariši narisani lik z eno potezo! Pravih rešitev je mnogo, pokaži le eno! Lahko s črkami!

Rešitve iz 6. številke.

Vremenska uganka za februar.

Bolje je videti svečana na polju volka, kakor hoditi tam v sracji moža.

Skriti pregovor.

Kdor nima pravice, išče skrite stezice.

Besédnica.

Srak-a, K-oper, = srakoper.

NAŠI RAZGOVORI

D. Marjan, Skofja Loka:

Spominjaj se...!

Hitro, hitro čas mineva,
čas življenja našega,
kmalu, kmalu nas bo krila
hladna zemljica.

Naj si še tako vesel in zdrav,
ne uideš smrti,
danes meni, jutri tebi
zvonil bo mrtvaški zvon.

Zato pa pokleknilo,
za rajne prav lepo molimo,
ker kmalu, kmalu tudi mi
molitve bomo rabili!

Res je, prav lepo molimo za rajne, ker bomo tudi mi rabili molitve in da bi bila obadva prišeta med angele in prižigala zvezdice.

Kotnik Alojzij na Blokah:

Moj petelinček.

Moj petelinček
kiri kiki
zjutraj ob šestih
kokoši budi.

Moj petelinček
kikiriki
opoldne po polju
kokoši podi.

Moj petelinček
kikiriki
zvečer ob šestih
na grédeh že spi.

Lojze! Malo je manjkalo, pa bi jo bil dal, pesem, v Angelčka. Lepo pozdravljen, Ti in g. učitelj!

DVA BRATA.

Zivel je oče, ki je imel dva sinova. Starejši je bil Janez, mlajši pa Jože. Oče jih je zelo rad imel. Ker pa je bil Jože lepši kakor Janez, ga je Janez zelo sovražil. Nekega dne reče oče: »Pojdita v gozd po drva!« In gresta. Dolgo časa hodita in prideta do širokega jezera. Tam zagleda Jože zlato ribo. Janez hitro porine Jožeta v jezero. Jože pride kmalu do dna in tam zagleda prekrasen grad. Jože gre noter in zagleda lepo zlato ribico. Ribica pa mu reče: »Beži; tukaj notri živi velikanski zmaj. Če te dobi, te takoj požre.« Jože gre naprej v drugo sobo in zagleda na steni lep svetel meč, ki je bil zmajev. — Ta čas je šel Janez domov in rekel očetu: »Jože je padel v globoko jezero.« Oče se je razjokal od same žalosti. — Jože se je opasal z zmajevim mečem in se skril za vrata, deklici pa je rekel: »Bodi tiho in ne povej nič zmajū; ko zmaj pride, mu odsekam glavo.« Deklica mu reče: »Ne smeš odsekati glave, ker mu takoj zraste druga.« Jože vpraša: »Kako naj ga pa ubijem?« Deklica odgovori: »Vsak večer, preden gre večerjat, sname prstan s prsta in ga da na stol. Takrat se ti priplazi do stola, vzemi prstan in si ga natakni hitro na svoj desni prstanec. Potem hitro udari po zmajevi glavi in mrtev bo.« In še mu deklica reče: »Hitro se skrij pod tole mizo; že prihaja.« Jože se hitro skrije. Zmaj vstopi noter in vpraša: »Ti moja ljuba ribica, moja deklica, ali si pripravila večerjo?« »Da, sem jo,« odvrne ribica. »Hitro jo prinesi.« Zmaj sname res prstan s prsta. Jože ga hitro natakne na svoj prst in odseka zmajū glavo. Zmaj se zgrudi mrtev na tla. Deklica se je zelo razveselila, ko je dobila rešitelja; sedaj je rešena. Drugo jutro sta šla domov k očetu in sta se poročila. In živita najbrž še danes.

Kisel Milan, Švabičeva ulica 15 (vrata 12), Ljubljana — Trnovo.

Kaligula: Ugank ne morem priobčiti, ker so pretežke in nerazumljive in honorarja seveda tudi ne bom poslal.

Jenko Stanko: Eno uganko dam natisniti.

Konjar Jakob: Krizaljke ne objavim, ker so besede preneznane.

Zdravko iz Sp. Šiške: Če nisi ugank od kje prerisal, jih nariši petkrat večje in mi jih pošlji.